

KJELL TRESLOW:

Mittens svek mot borgerligheten

Vad mittenpartiernas skatteuppgörelse med socialdemokratin betytt för villaägarnas ekonomi beskriver fil lic Kjell Treslow som själv tillhör de drabbade. Uppgörelsen utgör det allvarligaste sveket mot borgerliga värderingar sedan regimskiftet 1976, anser författaren. Nu måste mitten bestämma sig. Skall man sträva efter större rättvisa i beskattningen eller skall man fortsätta med den socialdemokratiska skattepolitiken?

Den omdiskuterade skatteomläggningen och begränsningen av villaavdragen innebär enligt dem som ansvarar för uppgörelsen – mittenparterna och socialdemokraterna – att endast cirka 10 000 villaägare skulle drabbas. Artikelförfattaren tillhör dem. Eftersom jag känner mig helt främmande för beskyllningen att vara nolntaxerare eller skattesmitare, vilket i den enklare debatten anses vara de enda drabbade, har jag valt att ta till orda för att påvisa det svek som framförallt mitten gjort sig skyldig till gentemot en grupp villaägare och indirekt mot en betydligt större grupp medborgare.

För drygt tre år sedan inköpte vi en nyproducerad frifinansierad, relativt dyr med riksmått mätt, och till cirka 80 procent lånefinansierad villa med avsikt att bo kvar där och successivt amortera ner skulderna.

Mindre än tre år senare bestämmer Folkpartiet och Centern i samarbete med Socialdemokraterna att räntorna för upptagna lån löpande på 60 respektive 30 år ej längre till fullo skulle få dras av vid beskattningen efter en övergångsperiod på tre år. Därefter beskärmar man sig över att villaägarna blivit upprörda och skrämda av felaktig moderat propaganda.

Alla villaägare vet att de första åren av ett fastighetsinnehav är påfrestande. Det besvärande var att skatteuppgörelsen över en natt knuffade undan förutsättningarna för att på sikt styra upp privatekonomin. En kalkyl över det framtida utfallet av avdragsbegränsningarna visade att det skulle krävas helt orealistiska inkomstförstärkningar under åren 1982–1985 för att klara att bo kvar. Det hade ju också för säkerhets skull

byggts in i uppgörelsen att sk höginkomsttagare, dvs de med mer än 102 000 kronor, inte skulle få ta ut några nämnvärda lönyft framöver. Resultatet av mina överväganden blev att huset efter stora ansträngningar till sist kunde säljas på senhösten 1981 med en stor förmögenhetsförlust. Här rök en stor del av familjens sparkapital.

Största sveket sedan 1976

Vad har denna enstaka händelse för allmänt intresse? Jag vill påstå att skatteuppgörelsen fp-c-s i själva verket utgör det allvarligaste sveket mot borgerliga värderingar som gjorts sedan regimskiftet 1976. Det är därför föga konstigt att väljarna sviker mittenpartierna, som för de flesta väljare hittills uppfattats som företrädare för ickesocialistiska intressen.

Allt sedan 40-talet har mellaninkomstgrupperna sakta proletariserats. Utan att någon ingripit har marginalskatterna genom inflationen ökat till orimliga tal för mycket stora grupper av inkomsttagare. 70–80-procentiga marginalskatter, som ursprungligen var avsedda för de allra högsta inkomsterna, har blivit normala för stora löntagargrupper. Resultatet har blivit att den svenska medelklassen i ett europeiskt perspektiv har fått se sin konsumtionsförmåga efter skatt minska på ett sätt som inte ens det socialistiska Frankrike av idag skulle våga drömma om att diskutera.

Det kan naturligtvis hävdas att inkomstutjämning är bra i sig. Socialdemokraterna hävdar detta. Det är däremot borgerlig politik att hävda att arbete skall löna sig. Det gjorde bland annat förre folkpartiledaren Gunnar Helén till

ett stort valnummer redan i början av 70-talet. Hans partibroder Wirtén hävdade emellertid med uppenbar tillfredsställelse i 1982 års finansplan att skatteuppgörelsen bidrar till en fortsatt inkomstutjämning.

Människorna i samhället, och det är för dem politiken skall föras, har emellertid successivt reagerat mot skattestrycket. Ett sätt att trots höga marginalskatter spara för framtiden var via egen hem och därav följande ränteavdrag. Detta hade fram till Wirténs underbarhet accepterats av skattepolitikerna. Det för breda löntagargrupper en andningshål i en socialistisk skattepolitik medverkade således två borgerliga partier till att täppa igen.

Avdragen var dessutom sedan länge en förutsättning för småhusägande. Det var därför inte möjligt att i sin helhet avskaffa ränteavdragen. Däremot kunde man begränsa rätten att göra det, så att bara en minoritet, beräknad till cirka 10 000 villaägare, skulle drabbas. Dessa råkade vara de som gått in i villamarknaden under den borgerliga regeringstiden, att det framförallt var villaägare i storstadsområdena, ofta barnfamiljer, och att det mest rörde nyproduktion, det brydde man sig inte om. Statssekreterare Bengt Westerberg förpekade, röstade knappast några av dessa 10 000 heller med Folkpartiet. Ett argumentnöd vittnande försvar för uppgörelsen.

Nödväntigt med skattereform

I borgerlig livssyn ligger en strävan att arbeta och förkovra sig och att spara för framtiden. Den förda skattepolitiken

hade — det skall gärna medges — fört in dessa borgerliga dygder på avvägar. Därför är det angeläget att reformera skattesystemet så att arbetslust och sparande premieras.

En marginalskattesänkning är och förblir därför mycket angelägen både av samhällsekonomiska och privatekonomiska skäl, men kombinationen avdragsbegränsningar — marginalskattesänkningar i den form som nu föreslås, är ett svek både mot en borgerlig skattepolitik, mot rättssäkerheten för *alla* medborgare och mot de villaägare som drabbats, folkpartiväljare eller ej. Det behövs ingen särskilt moderat agitation för att skapa bitterhet och ilska hos de villaägare som drabbats av den underbara nattens konsekvenser eller hos andra borgerligt sinnade människor som nu kan riskera att utsättas för något liknande attentat mot sina privatekonomier.

Skatteuppgörelsen förblir ett svek mot borgerlig politik och mot rättssäkerhe-

ten. Två borgerliga partier har genom skatteuppgörelsen medverkat till stora förmögenhetsförluster för småsparare och husägare. Detta har väljarna förstått och bland annat därför ser opinionssiffrorna ut som de gör för de nuvarande regeringspartierna.

Man fortsätter i samma stil. Trots att de höga marginalskatterna utjämnat inkomsterna efter skatt fortsätter mittenregeringen att i sina sparförslag rikta en extra udd mot de högre inkomsttagarna. Nu senast skall de statliga räntebidragen skäras ner. I samma veva höjer man bostadsbidragen som faller bort vid måttliga inkomstnivåer. Villaägarna har inte, som mitten föreställer sig, så stora marginaler ens om de är sk höginkomsttagare. Därför bör mitten bestämma sig. Skall man sträva mot större rättvisa i beskattningen genom lägre marginalskatter och en flackare progressivitet eller skall man fortsätta med den socialdemokratiska skattepolitiken.